

یادداشت

مهارت‌پروری به جای مدرک‌پروری

مهرنوش محمدی
کارشناسی ارشد روان‌شناسی

● برخی از جوانان درست نمی‌دانند که از تحصیلات دانشگاهی و دقیق‌تر بگویم از تحصیلات چه می‌خواهند و به‌حق است اگر دانش‌آموزان ما در برهه‌ای از زمان دچار باس فلسفی می‌شوند و با خود می‌گویند چرا درس می‌خوانیم؟ در اینجا قرار نیست قضاوتی صورت گیرد یا به دنبال دید منفی به علم و دانش نیستیم، اما آیا واقعا در سیستم‌های آموزشی ما علمی که به دانش‌آموزان داده می‌شود در حد انتظار است؟ آیا راهکارهای صحیح دانش‌اندوزی و دانش‌پژوهی به آنان آموزش داده می‌شود؟ این هنر آموزش‌وپرورش است که وقتی دانش‌آموز می‌خواهد انتخاب رشته تحصیلی واقعی انجام دهد، به وی آگاهی داده نمی‌شود و با توصیه عمه، خاله و دوست، سرنوشت یک عمر خود را رقم می‌زند. حتی نظام آموزشی باید بتواند به اندازه کافی به خانواده‌ها آگاهی بدهد تا آنها قادر به کشف و شکوفایی استعدادهای نوجوانان خود باشند و نوجوانان خود را راهنمایی کنند تا توانمندی واقعی خود را شناخته و به بهترین‌شدن آن بپردازند. نه اینکه چون تب مدرک‌گرایی در فلان رشته در چندین سال اخیر داغ شده، برخلاف میل فرزندان خود، آنها را مجبور به خواندن رشته‌ای کنیم که اصلا به آن علاقه‌ای ندارند. مدرسه باید به دانش‌آموزان یاد بدهد که هدف از انتخاب رشته تحصیلی‌شان چیست، به آنان یادبدهد که هدف باید کوچک، دقیق و مرحله‌ای باشد. عده زیادی از افراد هدف‌های بسیاری را در زندگی خود دارند، ولی آنها به طور دقیق نمی‌دانند که چه هدفی در زندگی خود دارند. هنگامی که یک فرد، بی‌هدف به انتخاب رشته‌ای می‌پردازد و شناخت دقیقی از آن ندارد، بعد از گذشت چندین سال از بهترین سال‌های عمرش صرفا برای به‌دست‌آوردن حس تأیید اطرافیان به بطالت می‌گذرد. در نهایت دانش‌آموز با مشکلاتی روبه‌رو می‌شود، از جمله اینکه: هنگام انتخاب شغل، به دلیل تحصیل در رشته‌ای که به آن علاقه ندارد، ناگزیر به شغلی تن می‌دهد که هرگز آن شغل را دوست ندارد. همچنین ائتلاف زمان و انرژی و صرف هزینه‌های مادی زیاد و به‌دست‌نیابورن نتیجه مطلوب از پیامدهای انتخاب رشته تحصیلی است. بهتر است به‌جای صرف هزینه‌های مادی و غیرمادی و هدر دادن وقت در رشته‌های تحصیلی کم‌کاربرد و اغلب بدون کاربرد، به یادگیری فن و مهارت‌های کاربردی پرداخته شود که جامعه به آن نیاز دارد. این هنر نظام آموزش‌وپرورش و همین‌طور همکاری رسانه‌هاست که با آگاهی‌دادن، خانواده‌ها را یاری کنند تا بتوانند به کشف و شکوفایی استعدادهای نوجوانان خود بپردازند، آنها را به یادگیری فنون و مهارت‌های کاربردی تشویق کنند؛ درواقع همان مهارت‌پروری به‌جای مدرک‌پروری. خانواده‌ها با شناخت دقیق از استعداد و توانمندی نوجوان خود می‌توانند به فرزندان‌شان کمک کنند تا از انتخاب رشته‌های تحصیلی‌ای که هیچ شناخت دقیقی از آنها ندارند، دوری کنند. همچنین معلم و مدرسه وظیفه دارند تا نوجوان را از درک توانمندی واقعی خود آگاه کرده و در رشد خلاقیت و شکوفایی آن تلاش کنند و به نوجوانان در تعیین هدف و برداشتن گام‌های صحیح در پیشبرد اهداف‌شان کمک کنند.

تخته سفید

سازمان‌های مردم‌نهاد، حلقه اتصال شرکت‌های تجاری و محرومان

پازل فقرزدایی

علیرضا نظری*

از کودکی تابه‌حال، همیشه مردم کشور را مشتاق کمک به فقرا یافته‌ام. از نگاه این‌جانب این کمک‌ها به دو دسته تقسیم می‌شود: دسته اول، کمک‌هایی است که آثار آن کوتاه‌مدت بوده و زود به ثمر می‌نشیند، مانند توزیع غذا که گرسنه‌ای را سیر می‌کند یا پرداخت بهای گرفتاری‌های مالی یک انسان که البته هدایت افراد جامعه به فعالیت‌های خیریه در این دسته، غالبا به صورت فردی از سوی شخص خیر است. دسته دوم، کمک در اموری همچون ساخت بیمارستان یا مدرسه که آثار آن بلندمدت است. هدایت افراد جامعه به فعالیت‌های خیریه در این دسته، غالبا نیازمند نهادهای غیردولتی (NGO) است. در ایران فعالیت نهادهای غیردولتی (NGO) سابقه‌ای طولانی دارد. مساجد، تکایا و هیئت‌های مذهبی جزء اولین (NGO)ها هستند که پیشرو جهت‌دهی کمک‌های مردمی هستند. این مساجد بودند که به فعالیت‌های تحقیقاتی در محله‌ای پرداخته و پس از شناخت مشکلات به فراخوان عمومی و جذب کمک‌ها اقدام می‌کردند. همچنین شناسایی تاجر و کسبه خوش‌نام و دعوت از آنان برای حمایت مادی و معنوی از امور خیریه نیز بر عهده مساجد بوده است. امروزه با توجه به گسترش روزافزون خدمات و تغییر شکل زندگی مردم، نیاز به تغییر در تعامل میان سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین حس می‌شود. با یک مثال این موضوع را تشریح می‌کنم: در سال ۱۳۷۲ هجری شمسی که اینترنت همگانی برای اولین‌بار وارد کشور شد و نیز سایر تکنولوژی‌های فعلی وجود نداشت، فعالیت‌های مردم‌نهاد همچنان به صورت سنتی (مساجد و تکایا و...) دنبال می‌شد و آثار مثبت بسیاری را نیز به همراه داشت. اما هم‌اکنون پس از ۲۴ سال که ضریب نفوذ اینترنت در کشور به بیش از ۸۲ درصد رسیده است، دیگر نمی‌توان فقط با روش‌های مرسوم سنتی به فعالیت‌های خیرخواهانه پرداخت و این تنها بخشی از تغییر در خدمات و سبک زندگی مردم بوده است. این تغییرات سبب تحول در روند فعالیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد

نیز شده است. یکی از این تحولات، همکاری (NGO)ها با شرکت‌های تجاری در راستای «مسئولیت‌های اجتماعی شرکتی» (CSR) است، مسئولیت اجتماعی شرکتی، مجموعه وظایف و تعهداتی است که شرکت باید در جهت حفظ، مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند، انجام دهد. حال سؤال این است که آیا تمامی این فعالیت‌های اجتماعی شرکت‌ها مفید و هدفمند (در راستای کمک محض به جامعه) است؟!

بدیهی است من به‌عنوان مدیر یک شرکت که در تمام دوران زندگی خود در شرایط رفاهی کافی گذران عمر کرده‌ام، نمی‌توانم نیازهای محرومان را درک و برای آنان راه‌حل ارائه کنم و در بدینانه‌ترین حالت در اجرای مسئولیت‌های اجتماعی، بازمه کاملا به منافع شخصی و شرکتی می‌اندیشم. چندی پیش با شرکتی مواجه شدم که در حوزه تولید نرم‌افزارهای آموزشی فعالیت می‌کند. برنامه این شرکت در راستای مسئولیت‌های اجتماعی خود، تولید نرم‌افزارهای آموزشی پیشرفته و توزیع آنها در مناطق محروم کشور به صورت رایگان است، اما نکته جالب توجه آن اجرای این نرم‌افزارها بر بستر تبلت و فقط با استفاده از اینترنت است! که پس از آنکه کمی از شرایط دانش‌آموزان در مناطق

قانون کپی‌رایت و درآمد پایدار

بر این پایه بنا شده است که در قراردادی نانوشته، دولت‌ها حمایت از حقوق مادی و معنوی صاحب اثر را تأمین کرده و در مقابل، منفعت افزایش دانش و آگاهی‌های عمومی را برای عموم مردم دریافت کنند.

دغدغه بسیاری از فعالان حوزه آموزش، کنترل‌نداشتن آنها بر محصولات فکری تولیدی خود و سودجویی سوداگران بازار آثار ادبی و هنری از محل تکثیر آثار گفته‌شده است؛ امری که باعث شده بسیاری از فعالان این حوزه از کسب درآمد مستمر از حوزه تالیف و تصنیف، ناامید شده و منفعت آثار تولیدی خود را در دست اغیار ببینند. نکته نویدبخش این است که نظام کپی‌رایت امروزه توانسته به‌خوبی حمایت‌های گسترده‌ای از صاحبان اندیشه‌های خلاق کرده و حقوق انحصاری مادی و معنوی را برای آنها تأمین کند.

در نظام حقوقی ایران نیز قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ ذیل ماده دو خود، انواع آثار فکری تحت حمایت را برشمرده و کتاب، رساله، جزوه و هرگونه نوشته ادبی و هنری دیگر، شعر، ترانه، سرود و تصنیف، هرگونه آثار سمعی و بصری و موسیقایی، نقاشی

خلأ حمایت نظام حقوق مالکیت فکری، به‌راحتی می‌تواند درآمدهای نامشروع هنگفتی را در اختیار سودجویان فرصت‌طلب قرار دهد. نظام حقوقی مالکیت فکری فی‌نفسه دارای سازوکارهای حقوقی متفاوتی است که می‌تواند از آثار فکری یادشده به شکل‌های مختلفی حمایت کند: نظام حق اختراع به حمایت از آثار ابداعی و اختراعی پرداخته و حقوق انحصاری را برای مخترع به رسمیت می‌شناسد؛ کپی‌رایت حقوق انحصاری متنوعی را برای تولیدکنندگان آثار ادبی و هنری شناسایی می‌کند؛ حقوق علائم تجاری می‌تواند از حقوق صاحبان علائم تجاری صیانت به عمل آورد و هرگونه افروزش فکری دیگر نیز تحت بخش‌های دیگری از نظام حقوقی مالکیت فکری می‌توانند حمایت شوند.

همان‌طور که عنوان شد، خصیصه‌های انحصاری اموال فکری و مختصات ویژه آن، برخلاف اموال فیزیکی که کنترل‌شان کاملا در دست مالک است، باعث می‌شود پدیدآورنده آثار مزبور به‌محض انتشار اثر فکری، کنترل خود را بر آنها از دست داده و نتوانند تصرف خود را بر آثار‌شان حفظ کنند. ازهمین‌رو، نظام حقوق مالکیت فکری

سعید نجات‌زادگان
وکیل پایه یک دادگستری

آثار فکری از حیث مختصات و مشخصات، تمایزاتی با کالاهای عینی و فیزیکی دارند که شیوه حمایت متفاوتی از آنها را طلب می‌کند. کالاهای فیزیکی از گذشته‌های دور در مقابل تجاوزهای اغیار حمایت شده و جز مالک آن، اشخاص دیگر حق تصرف، تملک و کسب منفعت از آن را نداشته و نظام‌های حقوقی گوناگون هم به‌خوبی ابعاد حقوقی مالکیت دارنده این دسته از اموال را تبیین و توصیف کرده‌اند؛ اما اموال فکری به واسطه خصیصه‌های منحصربه‌فرد خود، سال‌ها بدون حمایت بوده یا به واسطه قیاس آنها با اموال فیزیکی، سطح کمی از حمایت حقوقی را داشته‌اند.

تولیدات عرصه آموزش در بسیاری از موارد واجد جنبه‌های فکری بوده و مبتنی بر خلاقیت است. این‌گونه محصولات پس از انتشار و عرضه به عموم، به‌راحتی در دست عامه قرار گرفته و در

تاک

انتخاب اپلیکیشن مناسب برای کودکان پیش‌دبستانی

آمنه ولی‌جانی*

● هنگامی که می‌خواهید کتابی برای کودک خود بخرید، ممکن است با توجه به پیشنهادات دوستان، ورق‌زدن کتاب در کتاب‌فروشی یا با توجه به نویسنده کتاب اقدام به خرید کتاب مناسب برای کودکان کنید. حال با توجه به استفاده روزانه کودکان از تبلت یا موبایل در انتخاب اپلیکیشن مناسب چه نکاتی را رعایت می‌کنید؟ انتخاب یک نرم‌افزار برای کودک بسیار پیچیده‌تر از انتخاب کتاب است. درست است که شما می‌توانید اجرای ویدئویی آن نرم‌افزار را ببینید و به نظر کاربران را درباره آن بخوانید، اما تا زمانی که پول آن نرم‌افزار را نپردازید یا آن را دانلود نکنید نمی‌توانید آن را به‌طور کامل تجربه کنید. باوجود آنکه خرید یک نرم‌افزار پول زیادی نمی‌خواهد، اما هیچ‌کس دوست ندارد پولش را بیهوده هزینه کند یا زمانی را که کودکش به فعالیت با صفحه‌های دیجیتال می‌گذراند یا محتوایی بی‌کیفیت سپری کند. برای آنکه انتخاب‌خوبی در برنامه‌هایی که برای کودک خود دانلود می‌کنید داشته باشید، پیش از اقدام به خرید یا دانلود آنها معیارهای زیر را در نظر بگیرید: ۱. اولین و مهم‌ترین نکته این است که کار با برنامه آسان و همچنین متناسب با سن کودک طراحی شده باشد. برای آنکه اطمینان حاصل کنید که برنامه موردنظر واقعا برای کودکان پیش‌دبستانی ساخته شده است، به نکات زیر در انتخاب برنامه توجه کنید: مناسب‌بودن محتوا برای کودکان خردسال و عاری‌بودن از محتوای ترسناک، خشن یا جنسی، برخورداری برنامه از دکمه‌های بزرگ برای کارکردن با آن، راهنمای تصویری و دستورالعمل‌های صوتی امکان بازی به شکل مستقل و بدون نیاز به کمک از طرف بزرگسالان.

۲. اپلیکیشنی که انتخاب می‌کنید، کودک را با مهارت‌های موردنیاز در مدرسه و مهارت‌های دیگر مانند: کار گروهی، مهارت‌های ارتباطی، حل مسئله و مدیریت زمان آشنا کند؛ این مسئله که کودکان گاهی از اپلیکیشن برای هیجان و سرگرمی استفاده می‌کنند خوب است، اما بهتر است از برنامه‌هایی که سرگرمی و آموزش را با هم تلفیق کرده هم استفاده کنند تا ظرفیت یادگیری آنها افزایش یابد. در این رابطه می‌توان این ویژگی‌ها را مدنظر داشت: مهارت‌های آمادگی برای مدرسه، مانند آشناکردن کودکان با حروف الفبا، اعداد و اشکال، مهارت‌های اجتماعی-هیجانی مانند کنترل احساسات، شریک‌شدن با دیگران و حل مسئله.

۳. کودک باید به اپلیکیشن علاقه نشان دهد؛ یافتن تجربه‌های تعاملی مرتبط با چیزی که کودک شما به آن علاقه دارد، می‌تواند پلی میان زندگی آنها در درون و بیرون از صفحه‌های دیجیتال برقرار کند. موضوعاتی که از قبل به آن علاقه دارند و معرفی موضوعات تازه به منظور گسترش دایره علایق آنها و همچنین تجارب لذت‌بخشی که در جهان بیرون صفحه‌های دیجیتال قابل‌دسترس نیست مورد توجه باشد.

۴. اپلیکیشن عمومی باشد و ویژگی‌های جنسیتی در آن به کار نرفته باشد؛ باوجود آنکه پسرها و دخترها غالبا به فعالیت‌ها، شخصیت‌ها و رنگ‌های معینی گرایش پیدا می‌کنند، برنامه‌هایی که منحصرا برای پسرها یا دخترها طراحی شده‌اند می‌توانند محدودکننده باشند.

● پژوهشگر مؤسسه مطالعات کودکی مدرس

سودوکو سخت ۱۹۹۷

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۹۹۷

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

حل سودوکو سخت ۱۹۹۶

۴	۷	۳	۲	۱	۵	۶	۸	۹
۱	۹	۸	۷	۳	۶	۴	۲	۵
۶	۵	۲	۹	۸	۴	۱	۳	۷
۸	۴	۹	۵	۲	۱	۷	۶	۳
۵	۳	۱	۶	۷	۸	۹	۵	۴
۷	۲	۶	۳	۹	۸	۵	۴	۱
۳	۱	۷	۶	۴	۲	۹	۵	۸
۹	۸	۴	۱	۵	۳	۲	۷	۶
۲	۶	۵	۸	۷	۹	۳	۱	۴

حل سودوکو ۱۹۹۶

۲	۹	۳	۱	۷	۶	۵	۴	۸
۷	۴	۵	۸	۳	۹	۶	۱	۲
۸	۱	۶	۵	۲	۴	۹	۳	۷
۶	۷	۶	۳	۹	۱	۲	۵	۴
۴	۳	۱	۶	۵	۲	۸	۷	۹
۵	۲	۹	۷	۴	۸	۱	۶	۳
۹	۵	۲	۱	۷	۳	۸	۶	۴
۱	۸	۴	۲	۶	۳	۷	۹	۵
۳	۶	۷	۹	۸	۵	۴	۲	۱

جدول ۳۰۰۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۵	۱۰	۱۵	۲۰	۲۵	۳۰	۳۵	۴۰	۴۵	۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰
۲	۱۱	۱۶	۲۱	۲۶	۳۱	۳۶	۴۱	۴۶	۵۱	۵۶	۶۱	۶۶	۷۱	۷۶
۳	۱۲	۱۷	۲۲	۲۷	۳۲	۳۷	۴۲	۴۷	۵۲	۵۷	۶۲	۶۷	۷۲	۷۷
۴	۱۳	۱۸	۲۳	۲۸	۳۳	۳۸	۴۳	۴۸	۵۳	۵۸	۶۳	۶۸	۷۳	۷۸
۵	۱۴	۱۹	۲۴	۲۹	۳۴	۳۹	۴۴	۴۹	۵۴	۵۹	۶۴	۶۹	۷۴	۷۹
۶	۱۵	۲۰	۲۵	۳۰	۳۵	۴۰	۴۵	۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰	۷۵	۸۰
۷	۱۶	۲۱	۲۶	۳۱	۳۶	۴۱	۴۶	۵۱	۵۶	۶۱	۶۶	۷۱	۷۶	۸۱
۸	۱۷	۲۲	۲۷	۳۲	۳۷	۴۲	۴۷	۵۲	۵۷	۶۲	۶۷	۷۲	۷۷	۸۲
۹	۱۸	۲۳	۲۸	۳۳	۳۸	۴۳	۴۸	۵۳	۵۸	۶۳	۶۸	۷۳	۷۸	۸۳
۱۰	۱۹	۲۴	۲۹	۳۴	۳۹	۴۴	۴۹	۵۴	۵۹	۶۴	۶۹	۷۴	۷۹	۸۴
۱۱	۲۰	۲۵	۳۰	۳۵	۴۰	۴۵	۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰	۷۵	۸۰	۸۵
۱۲	۲۱	۲۶	۳۱	۳۶	۴۱	۴۶	۵۱	۵۶	۶۱	۶۶	۷۱	۷۶	۸۱	۸۶
۱۳	۲۲	۲۷	۳۲	۳۷	۴۲	۴۷	۵۲	۵۷	۶۲	۶۷	۷۲	۷۷	۸۲	۸۷
۱۴	۲۳	۲۸	۳۳	۳۸	۴۳	۴۸	۵۳	۵۸	۶۳	۶۸	۷۳	۷۸	۸۳	۸۸
۱۵	۲۴	۲۹	۳۴	۳۹	۴۴	۴۹	۵۴	۵۹	۶۴	۶۹	۷۴	۷۹	۸۴	۸۹

جدول ۳۰۰۱ ■ طراح: ییزن گورانی

افقی:

۱- نوعی قایق پارویی- گوشه‌ای در دستگاه هامپون- اصطلاحی در فوتبال ۲- هر طبقه ساختمان- سرور شهیدان اهل قلم- شکار ۳- واحد شمارش انسان- قریه- مجموعه شعری از زنده یاد مهرداد اوستا ۴- کوره گچ‌پزی- سوگ- کلروفیل ۵- زیریا مانده- آشکار و نمایان- مولد الکتریسیته ۶- کشت اول سال- بار عروس- تکرار حرف دوازدهم ۷- محله سیاه‌پوست‌نشین نیویورک- دستگاه تولید آب سرد برای سیستم‌های تهویه مطبوع- توله سگ شکاری ۸- سنکینی اجسام- فیلمی ساخته منوچهر هادی با بازی محمدرضا گلزار (در حال اکران)- قوه بینایی ۹- خوشحالی- از اعیاد اسلامی- مزرعه کوچک ۱۰- مساوی- اسامی خاص- فرا خوانده شده ۱۱- زمان حاضر- بیان‌کردن- تکرار حرفی ۱۲- نویسنده کتاب تاریخ تحولات اجتماعی ایران- گردش کودکان- پیشازد چهاررقمی‌ها ۱۳- چاشنی غذایی تند- شهر رصد خانه- میخ در گویش عرب ۱۴- روش- دیده‌ها در طلب لعل... خون شد- ناشایست ۱۵- آداب و رسوم- پرستش خداوند- مدفن زنده‌یاد قیصر امین‌پور.

عمودی:

۱- شبکه تلویزیونی- باهوش- فلز سرخ ۲- جای پر ازحام و شلوغ- برکشیدن شمشیر ۳- صادق- شهری تاریخی بین اصفهان و نائین- مقابل بردن ۴- ضمیر غایب- کشوری کوهستانی در همسایگی چین و هند- یاقوت ۵- غرور- نمایش‌نامه‌ای از فدریکو گارسیا لورکا- بلبل ۶- قول و قرار- ظرف غذای سرباز- ضمیر خودخواه ۷- دشنام- آن‌قدر- اولین قوم ایرانی ۸- ایالتی